

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU

Tuotannon moniulotteinen ja haastava rooli Tuotantopäällikön toimenkuva oppilaitostuotannoissa

Piitu Venhola

Kulttuurialan opinnäytetyö
Viestinnän koulutusohjelma
Medianomi (AMK)

TORNIO 2010

TIIVISTELMÄ

Venhola, Piitu 2010. Tuotannon moniulotteinen ja haastava rooli. Tuotantopäällikön toimenkuva oppilaitostuotannoissa

Opinnäytetyö. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Kulttuuriala. Viestinnän koulutusohjelma. Sivuja 32.

Opinnäytetyössäni tarkastelen oppilaitoksessa tuotettavien lyhytelokuvien tuotantoprosessia tuotantopäällikön näkökulmasta. Pyrin työssäni löytämään työkaluja, joita käyttämällä oppilaitoksessa toimiva tuotantopäällikkö mahdollistaisi elokuvatuotantojen sujuvuuden. Tutkin, millaisia resursseja ja rajoituksia tuotantopäälliköllä on elokuvan tuotantoprosessin aikana.

Työni teoreettisena viitekehyksenä toimii oppilaitostuotantojen tuotantopäällikön ryhmänjohtajan rooli, jossa toimimiseksi on hallittava niin vallan kuin vastuun tuomat paineet. Teoriaosassa käsittelen tuotantopäällikön tehtäviä elokuvatuotannossa. Kokemukseni pohjalta tutkin, millaisia ongelmia tuotantopäällikkö kohtaa tuotannoissa.

Käytin toiminnallisessa opinnäytetyössäni tekemällä tutkimisen menetelmiä tuottamalla kaksi lyhytelokuvaa Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa. Tekemiäni havaintojen pohjalta olen hankkinut ajatuksiani tukevaa lähdemateriaalia koti- ja ulkomaisilta elokuva-alan osaajilta. Tämän lisäksi olen ottanut huomioon aiempina vuosina KTamk:ssa tuotetut lyhytelokuvat, joihin olen osallistunut aktiivisesti.

Tarkastelemani elokuvat ovat olleet onnistuneita tuotantoja. Näiden tuotantojen pohjalta on mahdollista tehdä johtopäätöksiä siitä, kuinka tuotantopäällikön tulee toimia tuotantoryhmän johtajana oppilaitoksessa. Opinnäytetyön tulokset soveltuvat hyvin ainoastaan oppilaitosteoksiin, sillä sitä ei voi reflektoida ammattimaailmaan sen erilaisen autoritäärisen rakenteen johdosta. Tuotantopäällikön tulee kuitenkin osata organisoida ja johtaa ryhmää ammattimaailman tavoin.

| Asiasanat: tuotantopäällikkö, lyhytelokuva, oppilaitostuotanto, resurssit

ABSTRACT

Venhola, Piitu 2010. Complex and challenging role of short film production. Production managers description on student film productions.

Bachelor's Thesis. Kemi-Tornio University of Applied Sciences. Business and Culture. Degree Programme of Media Arts. Pages 32.

In my final thesis I go through the production process of short films from the production manager's point of view at Kemi-Tornio University of Applied Sciences (KTUAS). I attempt to find the tools that production manager could use to operate the film production to run smoothly. In my work I examine what kind of resources and limitations the production manager might have during the film production.

The written part of the theory discusses the student production from pre-production to the post-production. The theoretical framework is the production manager's challenging team leader role, the challenge of which entails to manage the pressures of power and responsibility. My final thesis is built on my experiences in productions, with a focus on the problems that I have experienced as a working production manager.

This is a functional thesis where I study the methods by producing two short films at Kemi-Tornio University of Applied Sciences. Beside my own observations, I have acquired source material to support my thoughts. I have used works of domestic and foreign film industry experts. In addition, I have gained from the previously produced short films at KTUAS in which I participated.

The films that I have used for my thesis have been successful productions. It is possible to draw conclusions on how the production manager will act as a team leader of a production school by using these productions. The thesis is well suited only for study projects. It cannot reflect on the professional world because there is a huge difference in the authoritarian structure. Nevertheless, production managers in KTUAS will be able to organize and lead a group in a professional way.

Key words: Production manager, short film, student production, resources

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 ELOKUVATUOTANTO.....	7
2.1 Elokuvatuotanto Suomessa	7
2.2 Tuottaja	8
2.3 Tuotantopäällikkö	9
2.4 Teostuotanto oppilaitoksessa	10
3 ROOLINA TUOTANTOPÄÄLLIKKÖ	12
3.1 Tuotantopäällikkönä oppilaitoksessa	12
3.2 Tuotantopäällikkö vastuunkantajana.....	15
4 TOIMIVA TUOTANTO.....	17
4.1 Esituotanto	17
4.2 Tuotanto	20
4.3 Jälkituotanto	21
5 OPPILAITOSTUOTANNON RESURSSIT JA RAJOITTEET.....	23
5.1 Resurssit	23
5.2 Rajoitteet	24
5.3 Tuotantoryhmän tarpeet	26
LÄHTEET	31

1 JOHDANTO

Elokuva on yksittäinen oma taidemuotonsa, dramaturginen teos. Elokuvan tuottaminen on pitkä prosessi, joka yleisimmin jaetaan kolmeen osaan; esituotantoon, tuotantoon ja jälkituotantoon. Koko projektin ajan mukana on tuottaja, joka on usein hankkeen alullepanija ja työskentelee vielä pitkään elokuvan ensi-illan jälkeen. Tässä työssä käsittelen elokuvan tuottamista tuotantopäällikkönä toimivan opiskelijan kannalta, mikäli tuotantoyhtiönä on oppilaitos ja vastaavana tuottajan sen henkilökunnan edustaja. Opiskelijaa voisi tuotannollisten tehtäviensä perusteella nimittää myös tuottajaksi, mutta selvyuden vuoksi käytän nimitystä tuotantopäällikkö.

Opinnäytetyöni on toiminnallinen, sillä lähestyn aihetta nojautuen omiin kokemuksiini kahden Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa (KTamk) 2010 tuottamieni, Jussi Hiltusen Rikoksen tiellä ja Juho Nilivaaran Köydenvetoa -lyhytelokuvien kautta. Olen pyrkinyt teosten tuottamisen aikana tekemään mahdollisimman johdonmukaisia ratkaisuja ja perusteltuja valintoja, tiedostaen kuitenkin tuotantojen eroavaisuudet. Olen käyttänyt työssäni tekemällä toimimisen menetelmiä (Airaksinen & Vilka, 2003). Tutkin lyhytelokuvien tuotantopäällikön tehtäviä, sekä yksittäisten asioiden merkityksiä mediatuotannon tekemisessä. Tarkastelen tuotantopäällikön käytössä olevia oppilaitoksen tarjoamia resursseja sekä millaisia rajoitteita tämä asettaa tämän toimimiselle.

Näkökulmani on opiskelijan näkemys siitä, mitkä ovat oppilaitoksessa toimivan tuotantopäällikön todelliset resurssit ja kuinka asiat on tehty tähän mennessä. Pyrin tuomaan esille asioita, joiden avulla tuotantomallia voidaan pyrkiä kehittämään, niillä resursseilla, jotka ovat käytettävissä. Käsittelen työssäni ainoastaan oppilaitostuotantoihin sovellettavaa mallia, sillä tällöin tuotantopäällikkö ei joudu hankkimaan rahoitusta, vaan hänelle annetaan kiinteä budjetti oppilaitoksen asettamissa rajoissa.

Valitsin aiheeni, koska osallistuin useisiin elokuvatuotantoihin kolmen vuoden opiskeluni aikana. Yleisimmin toimin tuotantopäällikkönä, mutta myös puvustus, lavastus, järjestäjän työt, apulaisohjaaminen sekä useiden pienempien projektien monialaiset työt tulivat tutuiksi. Tuotantopäällikkönä toimimisen haastavuus on kuitenkin useille opiskelijoille tuntematonta, eivätkä heistä monet ole sitä kokeneet. Tuotantopäällikölle annetaan valtavasti vastuuta, mutta todellista valtaa hänellä ei kanssaopiskelijoiden keskuudessa ole. Työni on oppilaitoksessa elokuvatuotantoihin osallistuville tuotantoryhmien

jäsenille ja ryhmille, jotka haluavat perehtyä tarkemmin oppilaitostuotantoprosessin riskeihin ja kulmakiviin. Työstä on mahdollista soveltaa toimintamalleja myös muihin oppilaitoksessa tuotettaviin mediateoksiin.

2 ELOKUVATUOTANTO

2.1 Elokuvatuotanto Suomessa

Elokuva on visuaalinen teos, joka on viihdyttänyt jo yli sadan vuoden ajan. Suomessa nähtiin ensimmäinen elokuva Lumièren veljesten tuomana 1896, mutta ensimmäinen kotimainen elokuva on tiettävästi kuvattu 1904. Ensimmäinen näytelmäelokuva kuvattiin 1907 ja näin ollen tätä vuotta voidaan pitää suomalaisen näytelmäelokuvan syntymävuotena. Tästä alkoi suomalaisen elokuvan kehitys, jonka seuraava mullistus lienee äänen liittäminen elokuvaan ja kotimaisten studioiden kulta-aika. (Nummelin, 2005. 373 - 387)

Studioiden kaaduttua 1960-luvulla Suomessa aloitettiin valtiollinen elokuvatuki, josta vielä toiminnassa on 1969 perustettu Suomen Elokuvasäätiö (SES). Vielä nykypäivänä elokuvateollisuus on riippuvainen niin koti- kuin ulkomaisista julkisista rahoitusjärjestelmistä. Kotimaisista rahoittajista tunnetuimpia ovat juuri SES ja Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus (AVEK), elokuvien teatteri- ja tallennejakelua harjoittavat levittäjät sekä esitysoikeuksia ostavat televisiokanavat (East Finland Film Commission, 2010). Yksittäisen elokuvan rahoituksen kokoamisesta vastaa usein itsenäisen tuotantoyhtiön tuottaja, jonka tulee tuntea rahoitusjärjestelmät läpikotaisin. Jokaisella rahoittajan, levittäjän ja esityskanavan edustajalla ovat omat elokuvalajinsa, joille he myöntävät rahoituksen tai tukensa elokuvan tyylilajien mukaan. Tällaisia tyylilajeja ovat muun muassa pitkät, lyhyet ja sarjamuotoiset näytelmä-, dokumentti- ja animaatioelokuvat. Tuottajan on tärkeä tuntea elokuvan kohderyhmä ja tämän pohjalta mahdolliset rahoituskanavat ja esityspaikat.

Vuonna 2007 lähes kolmekymmentä suomalaista elokuvatuottajaa jätti julkilausuman ja aloittivat tuotantosulun, sillä hallitus ei pitänyt kiinni elokuvateollisuudelle luvatuista lisärahoista (Filmikamari 2007). Tällöin tuottajat totesivat oppineensa hakemaan lisärahaa kovalla työllä ja ammattitaidolla, sillä heidän mukaansa elokuvien tuottaminen olisi muutoin ollut katkolla jo pidempään rahapulan vuoksi. Koska elokuvien rahoittamista varten on löydettävä useita eri keinoja ja reittejä, on merkittävä osa suomalaisista elokuvista rahoitettu osittain kansainvälisinä yhteistuotantoina. Eri maiden välillä toteutettavat tuotannot avaavat useiden maiden rahoitusjärjestelmiä, sekä kansainvälisiä ja EU:n sisäisten hankkeiden jakamia rahoja. Tällaisia hankkeita ovat muun muassa EU:n

hallinnoima Media Plus – tukiohjelma, jonka tavoitteena on tukea eurooppalaisia audiovisuaalisia teoksia. (Euroopan komissio 2010.) Yli valtionrajojen ulottuvissa hankkeissa piilee kuitenkin aina omat riskinsä, kuten kulttuuriset erot, jotka tuottajan on hyvä tiedostaa ennen hankkeen aloittamista. (Neumann, 2002. 9-11) Myös SES ja AVEK tukevat kansainvälisiä tuotantoja. AVEK:lta haettava Kulttuurivientituki on ollut kasvusuhdanteessa viime vuosina. Se pyrkii tukemaan av-alan teosten vientiä ulkomaille sekä tukee kansainvälisiä yhteistuotantoja niiden valmisteluiden osalta. (Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus, 2010. 4)

2.2 Tuottaja

Tunnettu suomalainen elokuvatuottaja, Markus Selin on kiteyttänyt tuottajan työn muutamaaan lauseeseen: ”Pelkkä laskelmointi ei tee elokuvasta menestystä. Tuottajan tulee toki osata laskea, mutta myös antaa tilaa tunteelle. Tuottajalla tulee olla myös tinkimättömyyttä kunnianhimoa tehdä asiat aina mahdollisimman hyvin, mutta ei hinnalla millä hyvänsä. Riskit ovat suuret, koska onnistuminen on lukemattomien suurten ja pienten asioiden summa.” (Selin 2008).

Elokuvatuottaja on mukana läpi elokuvan tuotantoprosessin. Elokuvatuottajalla on ylin päätäntävalta koko tuotannon operatiivisen toiminnan osalta. Hän on vastuussa tuotannon rahoittajille ja yhteistuottajille. Ennen elokuvan esituotantoa elokuvatuottaja pyrkii yhdessä käsikirjoittajan kanssa kehittämään käsikirjoitusta valmiiksi tuotantoon. Tällöin yleensä alkaa yhteydenpito elokuvarahoittajien ja esittäjien kanssa. Ilman esityspaikkaa eivät rahoittajien rahahanat aukea. (SES 2010.) Mikäli elokuvalla löytyy kysyntää, aloitetaan esituotanto, jolloin tuottaja pyrkii löytämään mahdollisimman vakaan rahoituksen yhteistyökumppaneiden, levittäjien ja esittäjien taholta. Tuottajan työ jatkuu läpi tuotannon ja jälkituotannon. Hän kokoaa työryhmän ja hoitaa elokuvan markkinointia yhdessä palkkaamiensa henkilöiden kanssa.

Hyvän tuottajan tulee ymmärtää liiketoiminnan, taiteen ja henkilöstöjohtamisen päälle. Hänen tärkeimpänä tehtävänä on ymmärtää elokuvan tekoa uhkaavat riskitekijät ja mahdollistaa näin koko tuotantoryhmälle mahdollisimman hyvät työolosuhteet. Jotta tuottaja pystyy toimimaan koko tuotannon johtajana, tulee hänellä olla alalta erittäin laaja-alaiset tiedot myös kaiken liikemiehenä toimimisen ohella. Tuottajaksi ei voi opis-

kella, tuottajaksi haluavan on tehtävä lukematon määrä töitä ansaitakseen asemansa. Usein tuottajaksi päästään elokuvateollisuudessa toimimisen kautta, esimerkiksi työskentelemällä tuottajan toisena kätenä, tuotantopäällikkönä.

2.3 Tuotantopäällikkö

Tuotantopäällikkö on elokuvatuotannon toteuttava tekijä. Hän käyttää mahdollisimman tehokkaasti niitä resursseja, jotka tuottaja on hänelle mahdollistanut. Bastian Clevé (1, 2006) toteaa tuotantopäällikön työn olevan mediatuotantojen monipuolisin toimenkuva, hän kuvailee sitä mutkikkaaksi ja vastuulliseksi tehtäväksi. Tuotantopäällikön työt koostuvat pääasiassa tuottajaa avustavista tehtävistä, kuten organisoimisesta, budjetin seurannasta ja tuotantoryhmän kokoamisesta. Hän myös vastaa useissa tuotannoissa sopimusten teosta. Tuotantopäällikkö vastaa useista tehtävistä yhdessä tuotannon muiden avustavien henkilöiden kanssa, sillä useat toimet ovat sidoksissa toisiinsa. Muun muassa aikataululliset tehtävät suoritetaan yhteistyössä apulaisohjaajan kanssa. Tällä taataan budjetin rajoissa toimiminen ja välttyään esimerkiksi ylimääräisiltä palkkakuluilta. Tuotantopäällikkö on toimistaan vastuussa tuottajalle, jolla tämän tulee hyväksyttää kaikki kulut. (Suomen Elokuvatyöntekijöiden liitto 2010.)

Tuottajaa harvoin näkee itse kuvauspaikalla ja tämän vuoksi tuotantoporrasta usein edustaa tuotantopäällikkö. Kuvauspaikalla on harvoin tuotantopäällikölle muita kuin työnjohdollisia tehtäviä, pääasiallisesti hän valvoo työryhmän toimintaa. Joskus itse kuvaukset jäävät tuotantopäällikön viimeiseksi työvaiheeksi, sillä hänen tilalleen saattaa asettua jälkituotantokoordinaattori, joka vastaa ainoastaan jälkitöiden sujumisesta. Joskus tuotantopäälliköt kuitenkin jatkavat elokuvan parissa jälkimarkkinoinnin, kuten ennakonäytösten ja tiedotustilaisuuksien järjestelyssä.

Stressi ja jatkuva paine asioiden sujumisesta saattavat rasittaa tuotantopäällikön mieltä. Stressaantuminen on yksi tuotantopäällikön vaaroista, mutta siihen ei ole varaa tai koko tuotannon toimivuus on vaarassa. Tärkein työkalu tuotantopäällikölle on järjestelmällisyys. Papereiden ja suunnitelmien on oltava valmiina ja järjestyksessä, se helpottaa tuotantopäällikkönä toimimista. Työnkuvia ja papereita on usein lukematon määrä ja työtehtäviä useita. Sekaisesti toimiva tuotantopäällikkö saattaa jättää tärkeitäkin asioita huomioimatta, mikäli ne jäävät pinon alimmaiseksi. Omaan muistiin luottaminen ei

kannata, sillä asioita kertyy niin paljon mielen päälle, että pieneltä tuntuva asia saattaa unohtua.

Täydellistä tuotantopäällikköä tuskin on tai tulee olemaankaan, sillä täydellistä on mahdoton määritellä. Hyvä tuotantopäällikkö tuntee olonsa itsevarmaksi, myös kohdatessaan epämiellyttäviä asioita. Hän luottaa tekemiseensä ja uskaltaa antaa itsestään kaiken. Karismaattinen tuottaja on pidetty henkilö tuotantoryhmän sisällä. Hänen tulee havainnoida omat heikkoutensa ja kerätä ympärilleen näitä vajeita tukevia henkilöitä. Tuotantopäällikön tulisi toteuttaa tätä samaa oppilaitostuotannoissa. Se on huomattavasti vaikeampaa, sillä hän toimii luokkayhteisössä. Tuotantopäällikön on koottava itselleen luotettavat ja omasta mielestä asiantuntevat henkilöt ympärilleen. Näin hänen on helppo toimia ja saada muut luottamaan toisiinsa. (Hyytiä 2004, 61 – 62.)

2.4 Teostuotanto oppilaitoksessa

Teostuotannolla oppilaitoksessa tarkoitetaan tuotannollisesti haastavia audiovisuaalisia tuotantoja, joiden sisältö on kerronnallista ja luovaa. Ne ovat osa audiovisuaalista alaa, johon kuuluvat televisio toiminta, elokuvat, animaatio- ja peliteollisuus, mediataide, sekä mediakasvatus. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun viestinnän koulutuksessa tuotettavien teosten medioina voi toimia elokuva, radio televisio tai DVD, tällaisia tuotantoja kutsutaan yhteisnimityksellä mediatuotanto. Teostuotanto on siirtynyt viime vuosikymmeninä kohti digitaalista aikakautta ja vain harvat mediayhtiöt käyttävät enää analogisia tallennusjärjestelmiä. (Musburger & Kindem, 2010, 33 – 34.)

Tunnetuilta valtiollisilta elokuvarahoittajilta ei ole mahdollista saada tukea oppilaitoselokuvia varten, sillä se on evätty elokuvataiteen edistämistä koskevassa laissa (Laki elokuvataiteen edistämisestä 21.1.2000/28). Suomen Elokuvasäätiö on todennut vuoden 2009 toimintaraportissaan opiskelijoiden kiinnostuneen aiempaa enemmän lyhytelokuvarahoituksista. Yleisradion ja SES:n yhteistyönä aiempina vuosina toteutettu Suomalainen novellielokuva – hanke avasi mahdollisuuksia aloitteleville elokuvaohjaajille, mutta hanke on ollut vuodesta 2009 lähtien tauolla. Elokuvasäätiö näkee yhteistyön oppilaitosten kanssa tärkeänä ja toimintaraportissa todetaan, että sitä tulee ehdottomasti tiivistää, mikäli hanketta jatketaan. (SES Toimintakertomus 2009, 2010. 15.) Mikäli tulevaisuudessa SES ja Yleisradio aloittavat yhteistyön oppilaitosten kanssa, tarkoittaa se

elokuvan rahoituksen lisäksi mahdollista esityspaikkaa televisiosta. Suomen Elokuvasäätiön tiedotuslehden SESinfon numerossa 3/2010 Jetta Huttunen nosti esille elokuvien vuosikymmenen aikana muuttuneen tuotanto- ja esityskulttuurin. Huttunen painottaa sosiaalisen median luoneen mahdollisuudet tuoda elokuvia yleisön nähtäville. Tämä on ollut useiden KTamk:ssa tuotettujen lyhytelokuvien levityskanava, pienien elokuvefestivaalien ohella. Huttusen artikkeli Mediatuotantoa marginaalissa käsittelee pääasiassa harrastelijaelokuvaa, mutta on hyvin myös verrattavissa oppilaitostuotantoihin. Huttunen toteaa harrastajaelokuvatuotantojen ja ammattimaisen elokuvatuottamisen lähenyvän toisiaan koko ajan. (SESinfo 3/2010, 2010. 22 – 26) Rahoittajien ja esittäjien mahdollinen yhteistyö korkeakoulujen kanssa tulee vaikuttamaan oleellisesti tulevaisuudessa oppilaitoksessa tuotettaviin lyhytelokuviin, sekä näiden levitysmahdollisuuksiin.

3 ROOLINA TUOTANTOPÄÄLLIKKÖ

3.1 Tuotantopäällikkönä oppilaitoksessa

Oppilaitoksessa tuotettavissa lyhytelokuvissa ei ole tuottaja-nimikkeen alle sopivaa opiskelijaa, koska tuottajalla on mahdollisuus vaikuttaa huomattavasti elokuvan rahoitukseen, suunnitelmiin ja toimintatapoihin. Oppilaitoksessa toimitaan pääasiallisesti tuotantopäällikkönä, jolle on valmiiksi aseteltuina ne raamit, joissa hän toimii. Tämä koskee tuotantopäällikön toimimista niin budjetillisissa, aikataulullisissa ja jo useampia vuosia käytetyissä toimintatavoissa. Haastavin tehtävä oppilaitoksessa on huolehtia elokuvatuotannon yhtenäisyydestä. Tuotantopäällikön tavoitteena on siis pitää kaikki langat käsissään, löysätä ja kiristää niitä juuri oikeaan aikaan. Hän on kuin orkesterinjohtaja, jonka tulee saada koko työryhmä toimimaan samaan sävyyn, mutta hän ei voisi yksinään hoitaa niitä kaikkia. (Nemy 1999, 132 - 133). Jos jokin osa paketista hajoaa, voi koko tuotanto olla vaarassa kaatua.

Tuotantopäällikön lähimpänä esimiehenä oppilaitostuotannoissa toimii tuotantokoordinaattori, jonka toimenkuva oppilaitostuotannoissa on hieman normaalista elokuvatuotannosta poikkeava. Usein tuotantokoordinaattorina on toiminut koulun entinen opiskelija, jolla on jo kokemusta tuotantopäällikön tehtävistä ja näin toimintatavat ovat tutut. Tuotantokoordinaattori toimii linkkinä tuotantopäälliköiden ja tuotantoyhtiön välillä, eli hän sijoittuu oppilaitoksen vastaavan tuottajan ja opiskelijoiden väliin linkiksi. (Kivi & Pirilä, 2010, 113.) Hänen alapuolellaan toimii yleensä kolmesta viiteen tuotantopäällikköä, riippuen tuotettavien elokuvien määrästä. Tuotantokoordinaattorin vastuulle kuuluu suurien linjojen vetäminen ja käytännön järjestelyiden hoitaminen. Rajana voidaan pitää sellaisia asioita, jotka vaikuttavat kaikkien tuotantojen toimintaan tai jotka kuluttavat koko tuotantojen yhteistä budjettia. Tämän takia tuotantopäälliköt ovat vastuussa tuotantokoordinaattorille omista budjeteistaan. Koordinaattori on siis selvillä siitä, kuinka paljon kaikissa tuotannoissa ja näiden yhteisissä toiminnoissa on syntynyt kustannuksia. Hänen vastuullaan ovat kaikkien samanaikaisten tuotantojen suurista linjoista. Koordinaattori on pääasiassa tekemisissä ainoastaan tuotantopäälliköiden kanssa, joiden vastuulla on toimittaa tiedot jokaisen elokuvatuotannon etenemisestä. Tuotantokoordinaattorin täytyy olla auktoriteettinen henkilö, joka osaa hallita suurempia kokonaisuuksia. Hän ei kuitenkaan tee yksittäisiä päätöksiä elokuvien tuottamisen suhteen vaan pääasial-

lisesti toimii tuotantopäälliköiden tukena elokuvanteon rinnalla ja hyväksyy heidän tekemiään päätöksiä.

Tuotantoryhmän johtajana tuotantopäällikkö pitää hallussaan valtaa, jota hänen tulee käyttää. Hän ei kuitenkaan saa näyttää olevansa vallassa, vaan jakaa sitä – käyttäen omaa valtaansa. Tällöin on tärkeää tietää jokaisen erillisen osaston toimenkuvat ja ymmärtää heidän tarpeitaan, sekä tietää mitä kunkin toimenkuvaan kuuluu. Tuotantopäällikön tulee ymmärtää koko ammattisanaston kirjo ja olla ajan hermolla kehittyvän tekniikan mukana. Operatiivisena johtajana tuotantopäällikkö on vastuussa muista elokuvan tekijöistä, koko ryhmän toimimisesta, tuoden ryhmälle mahdollisimman hyvät olosuhteet onnistua. Koska tuotantopäällikkö ei loppujen lopuksi ole oppilaitostuotannoissa se, joka istuu rahakasan päällä, on hankala sanoa, kenellä valta on.

Tuotantopäällikön rooli on erittäin kyseenalainen. Voiko tuotantopäällikkö todella vaikuttaa elokuvan sisältöön ja lopputuotteeseen vai onko hän vain yksi liikkuva osa tuotannossa, joka miettii rahavirtoja ja pyörittää papereita. Monet tuotantopäällikön tekemisistä kuitenkin vaikuttavat välillisesti siihen, mitä kankaalle lopulta heijastetaan. Köydenvetoa-elokuvassa taiteellinen roolini oli huomattavasti suurempi ja vaikutin elokuvan lopputulokseen huomattavasti enemmän kuin Rikoksen tiellä -lyhytelokuvassa. Tämä johtui siitä, että käsikirjoittajana minulla varmasti oli joitakin mielipiteitä siitä, kuinka asiat ratkaistaan taiteellisesti. Tällainen asetelma ei ollut eduksi usean roolin tuotannon sisällä omaavan tuotantopäällikön ja ohjaajan välillä. Pyrin jäämään taka-alalle ohjaajan toivomuksesta, jotta hän näkisi elokuvan omanaan.

Tuotantopäällikön tulee kaikkien muiden apujensa lisäksi olla hyvä ihmistuntija ja omata loistavat sosiaaliset taidot. Hän on koko elokuvatuotannon keulakuva yhdessä ohjaajan kanssa ja näin ollen hän tapaa mahdollisia yhteistyökumppaneita ja sponsoreita. Näistä jokaisen kanssa neuvotellaan eri resurssien vuoksi, joten jokaiselta halutaan hie-man eri asioita. Tuotantopäällikön tulee tietää miten ihmisiä tulee käsitellä, jotta pääsee haluamaansa päämäärään. Hänen tulee tehdä ennakkotutkimusta henkilöstä jota on menossa tapaamaan ja löytää oikea lähestymistapa. Erityisesti sponsorien ja yhteistyökumppaneiden hankinnassa on hyvä tietää tarkasti ihmisten taustoja. Osalla Kemi-Tornion alueen yrittäjillä ja rahamiehillä on yllättäviä yhteyksiä elokuva-alaan. Tällaiset asiat on hyvä olla selvillä ennen yhteydenottoja ja henkilökohtaisia tapaamisia. Usein tuotantopäälliköltä vaaditaan tilannetajua ja pitkäjänteisyyttä, sillä joskus asiat tapahtu-

vat yllättäen ja vaativat spontaania toimintaa, eikä hän tällöin voi olla käyttämättä tilanteita hyväkseen. Tuotantopäällikkö ei voi missään tapauksessa pelätä tekevänsä virheitä. (Digivideo 2008.)

Tuotantopäällikön yksi tärkeimmistä tehtävistä oppilaitoksessa on hallinnoida elokuva-tuotannon aikana rahankäyttöä. Hän on tuotantoryhmänsä ainoa jäsen, joka säätelee kunkin projektin taloudellisia resursseja. Kaikki tuotannolliset osa-alueet on toteutettava mahdollisimman pienellä budjetilla, josta tuotantopäällikkö pitää parhaansa mukaan huolen. Työnkuva on todella haastava sillä rahaa ei ole tuhlettavaksi, vaan jokainen sentti on laskettava tarkkaan. Raha puute on usein oppilaitostuotantojen suurin ongelma ja rajoite. Koska lyhytelokuvatuotannoilla ei ole hyvää kaupallista asemaa, niihin ei ole kannattavaa sijoittaa rahaa, koska niiden suhteellinen tuottavuus on pieni. Tästä syystä oppilaitos määrittelee usein alimittaisen budjetin, jonka rajoissa tulee pysytellä. Tuotantopäällikkö vastaa tuotantoyhtiönä toimivalle oppilaitokselle rahankäytöstä ja resurssien riittävydestä. Yleensä kaikkea haluttua ei kyetä toteuttamaan budjetin asettamissa raameissa. Rahalla kuitenkin hankitaan elokuvalla kaikki se visuaalisuus, mikä rahalla on saatavissa. Koska tuotantopäällikkö päättää asioista rahallisesti, erittäin pienessä mittakaavassa, on hän käytännössä samalla tekemässä taiteellisia päätöksiä. Koska taloudellisia resursseja ei ole, tulee tuotantopäällikön yrittää ratkaista ongelmatilanteet luovuudella ja priorisoinnilla. Taiteellinen vastuu siis syntyy siitä, mitä valintoja tuotantopäällikkö tekee tuotannon aikana. Todellisuudessa työväline ei ole raha, vaan ne ihmiset, jotka elokuvaa tekevät. (Hyytiä, 2004.)

Kokematon tuotantopäällikkö saattaa ensisijaisesti kiristää tuotantoryhmän hyvinvoinnista. Jos jokin asia ei toimi esimerkiksi työryhmän majoitusten, ruokailujen tai kuljetusten osalta, syö se työilmapiiriä ja näin ollen lisää tuotantopäällikön tehtäviä entisestään. (Hyytiä 2004, 60). Yleisenä nyrkkisääntönä voidaan pitää sitä, että jokaisen elokuvan muonitus- eli catering-osastolla tulee aina löytyä suklaata. Pieniltä ja mitättömiltä tuntuvat asiat voivat raskaiden päivien aikana nostaa työryhmän tunnelmaa valtavasti ja näin luoda positiivista energiaa ryhmän sisällä. Hyvinvoiva työyhteisö pitää huolta uuden oppimisesta, sillä tuotantoryhmän oppiminen tapahtuu sen sisällä. Näin ollen mukavan työilmapiirin merkitys korostuu.

3.2 Tuotantopäällikkö vastuunkantajana

Tuotantopäällikkö on vastuussa sopimusten solmimisesta kaikkien osapuolien välillä. Tämä koskee tuotantoryhmää, kuvauspaikkoja ja näyttelijöitä. Tämän lisäksi tuotantopäälliköllä on jälkituotantoon liittyviä musiikintekijän kanssa solmittavia sopimuksia sekä Teosto ja Kopiosto -ilmoituksia. Sopimukset ovat tuotannon ja oppilaitoksen kannalta ensisijaisen tärkeitä, sillä näin vakuutukset ja muut oikeudelliset asiat ovat kunnossa. Jokaisen tuotantopäällikön tulee tehdä sopimukset heti kun se on mahdollista kaikkien oikeusturvan takaamiseksi.

Tuotantopäällikkö vastaa elokuvaan liittyvien sopimusten teosta kaikkien osapuolten kanssa yhdessä tuottajan kanssa. Sopimuksia laaditaan niin näyttelijöiden kuin kuvauspaikkojen omistajien kanssa, jottei elokuvan levitysvaiheessa tule odottamattomia asioita. Tuotantopäällikön on hyvä varmistaa, että jokaisella elokuvan tekoon osallistuvalla on sopimus tehtynä, sillä jälkikäteen siitä saattaa koitua isompia ongelmia oppilaitoksen ja opiskelijoiden välille. Pelkkä suullinen sopiminen ei kannata, vaikka sekin on pitävä. Allekirjoituksella vahvistettu kirjallinen sopimus on riitatilanteissa pitävämpi todiste molemmanpuolin. (Digivideo 2008) Sopimuksia laadittaessa on muistettava niiden lainvoimaisuus. Niiden tulee olla kunnossa myös tapaturmien varalta, sillä jokaisella työryhmäläisellä on oltava vakuutus kunnossa oppilaitoksen puolelta. Näyttelijät ovat vakuutettuina aina, heidän ollessaan mukana tuotantoryhmässä oppilaitoksen sisäisessä tuotannossa, kun sopimukset ovat solmittuina.

Työryhmän kanssa tehdään sopimus, jolla taataan jokaiselle työryhmän jäsenellä on oikeus henkilökohtaisiin palkintoihin, jotka elokuva saavuttaa. Sopimukset usein vapauttavat opiskelijan juridisesta vastuustaan, jonka vuoksi ne ovat opiskelijan kannalta hyvin tärkeitä. Työryhmä solmii sopimuksen yhdessä tuotantoyhtiön kanssa, joka tässä tapauksessa on oppilaitos. Tuotantopäällikön tulee laittaa koko työryhmää koskevaan sopimukseen kaikki sellaiset asiat, joista on yhteisesti sovittu, jotta suurilta erimielisyyksiltä ja epäselvyyksiltä vältytään. Ulkopuolisten toimijoiden, kuten elokuvamusii-kin säveltäjien kanssa tehdyt sopimukset ovat erillisiä, eikä heitä voi rinnastaa oppilaitosten työryhmän kanssa tehtyyn sopimukseen.

Rikoksen tiellä -elokuvaa tehtäessä olin erityisen huolellinen kuvauspaikkasopimusten, sekä näyttelijöiden vakuutusten kanssa. Kuvasimme elokuvaa historiallisesti tärkeässä

Tornion kirkossa, sekä kuvasimme näyttelijää katollaan olevassa autossa. Molemmissa oli riskinsä, mutta tiesin kaikkien olevan turvassa, sillä olin solminut sopimukset ja vakuutukset olivat kunnossa. Köydenvetoa elokuvan kohdalla en ollut mistään lainkaan niin huolestunut. Kuvauspaikan yleisturvallisuus oli varmistettu, eikä kuvauksissa ollut tarvetta minkäänlaisille erikoisjärjestelyille näyttelijöiden osalta.

4 TOIMIVA TUOTANTO

4.1 Esituotanto

Elokuvan esituotanto alkaa kun käsikirjoittaja on saanut elokuvansa pitsattua (engl. *to pitch*) eli myytyä, raadille, joka usein koostuu koulun henkilökunnasta sekä mahdollisesti ulkopuolisista ammattilaisista. Tätä ennen käsikirjoituksen tuotantopäätöstä sitä on valmisteltu useiden kuukausien ajan ja sille on mahdollisesti jo löydetty ohjaaja ja tuotantopäällikkö. Usein KTamk:ssa käsikirjoittaja ohjaa itse elokuvansa, mutta käytäntönä tämä ei simuloi ammattimaailmaa, mutta hyvällä käsikirjoituksella ohjaajat ansaitsevat oman elokuvansa tuotantoon. Tuotantopäällikön löydyttyä aletaan valmistella elokuvaa kohti tuotantoa. Käytännössä tämä tarkoittaa useiden eri palasten kiinnittämistä suureen palettiin. Ohjaaja pyrkii keräämään itselleen työryhmän, jonka lisäksi tuotantopäällikkö voi rekrytoida tarpeelliseksi näkemiään jäseniä.

Erkki Kiven ja Kari Pirilän kiteyttävät kirjassaan *Teos* (2010, 67) elokuvan esituotannon merkityksen yhteen virkkeeseen. Heidän mielestään ”hyvin valmisteltu on puoliksi tehty”. (Kivi & Pirilä, 2010.) Tämä sisältää koko elokuvan esituotannon tarkoituksen. Elokuvia tehdessä ennakkosuunnittelu on itse kuvauksia tärkeämpää, eikä se koske ainoastaan tuotantopäällikön tekemää työtä. Elokuvia tehdessä puhutaan usein triangeli-ryhmästä, joka muodostavat tuottaja, ohjaaja ja käsikirjoittaja. Oppilaitoksessa tuottajan tilalla toimii tuotantopäällikkönä toimiva opiskelija. Triangeliryhmä vastaa elokuvan ennakkosuunnittelusta. Huolellisuus ennen varsinaista tuotantoa saattaa lopullisen tuotteen osalta koitua erittäin merkitykselliseksi, vaikkei sitä silloin huomata. (Hyytiä 2004, 59). Näiden kolmen elokuvan pääarkkitehdin tulee kyetä toimimaan yhteistyössä ja heidän tulee ymmärtää toisiaan. Vaikkei yhteisymmärrys aina ole saumaton, heidän on kyettävä keskustelemaan ja päättämään kaikkia miellyttäviin ratkaisuihin. Jokaisen tulee kuitenkin elää tasapainossa toistensa suhteen, sillä tällöin päästään parhaaseen lopputulokseen. Monen eri ihmisen näkemykset tuo taiteelliseen työhön uusia näkökulmia ja näin ollen saattaa parantaa lopullista sisältöä. (Hyytiä 2004, 59).

Esituotannon alkupuolella tuotantopäällikkö purkaa käsikirjoituksen kohtauksittain. Tällaista purkua voidaan kutsua nimellä *breakdown sheet* eli jokaisen kohtauksen erittelyksi. Purusta ilmenee mitä kussakin kohtauksessa tarvitaan, mikä on kuvauspaikka, ketkä näyttelijät ovat kuvissa, mikä on vuorokaudenaika ja kaikki merkittävät kohtauk-

sen yksityiskohdat. Samalla hahmottuvat tuotannon haavoittuvuudet, joita pyritään vahvistamaan esituotannon aikana. Käsikirjoituksessa saattaa olla sisältöä, jota ei pystytä toteuttamaan käytössä olevien resurssien puitteissa. Jos käsikirjoitukselliseen ongelmaan ei löydy ratkaisua, muutetaan käsikirjoitusta yhdessä triangeli-ryhmän kanssa niin kauan kunnes käsikirjoitukseen ollaan tyytyväisiä. Usein käsikirjoitus elää vielä esituotannon ajan voimakkaasti ja lopullisen käsikirjoituksen määräpäivä on noin kuukautta ennen kuvausten alkua. Tämän jälkeen dialogi ja pienet yksityiskohdat voivat vielä muuttua, mutta esimerkiksi kuvauspaikoista ja henkilöhahmoista tulee käsikirjoittajan ja ohjaajan pitää kiinni. (Kivi, Pirilä, 2010, 67 - 68.)

Rikoksen tiellä -elokuvan esituotantovaiheessa kävimme läpi resurssejamme yhdessä ohjaajan kanssa. Lyhytelokuvan alkuperäisessä käsikirjoituksessa oli auto, joka leimahdtaa tuleen. Tässä vaiheessa varmistuneella rahoituksella tähän ei ollut mahdollisuuksia, mutta päätimme tästä huolimatta ottaa selvää kustannuksista, joita auton räjäyttämisestä aiheutuu. Ongelmaksi nousivat monet erilliset kalusto-, työturvallisuus- ja materiaalikustannukset joita tulen ja räjähtävien materiaalien käsittelystä syntyy. Ainoastaan räjäyttämisen ei maksaisi, mutta myös erilliset luvat, kuvauspaikan löytäminen ja monet kameratekniset seikat.

Ohjaaja Hiltunen teki käsikirjoitukseen useita muokkauksia, tuotantoyhtiönä toimineen oppilaitoksen edustajat antoivat suostumuksensa. Lopullisessa versiossa katsoja näkee elokuvan alussa jo katolleen ajetun auton, josta päähenkilö ryömii ulos. Tämä oli sekä ohjaajan, tuotantopäällikön että tuotantoyhtiön yhteispäätös useiden keskusteluiden jälkeen.

Työryhmän kolme peruspilarin lisäksi tarvitaan tukku muita osajia. Tuotantopäällikkö ja ohjaaja kokoavat molempia tyydyttävän ryhmän, jossa ohjaajan sana painaa erityisesti taiteellisessa vastuussa olevien tuotantoryhmäläisten valitsemisessa. Jokainen ryhmän jäsen on tärkeä, mutta ohjaajan työn kannalta on tärkeää, että hänellä on lähellä ne ihmiset, joiden kanssa hänen on helppo toimia. Ryhmä ei kuitenkaan voi koostua pelkästään toisiaan myötäilevistä ihmisistä. Tällöin ryhmän sisällä ei synny lainkaan keskustelua, jos kukaan ei koskaan kyseenalaista toisen tekemisiä. Ensimmäinen idea ei aina ole paras, vaan kannattaa myös kuunnella ryhmän sisältä tulevia ehdotuksia. Tuotantopäällikön tulee kuitenkin ennakoida tilanteita, jotta suurilta konflikteilta vältytään.

Tähän saattaa auttaa jo ennakkotutkimus siitä, onko yhteistyötä tehty aiemmin. (Lukkari 2004, 114).

Jokaisessa ryhmässä noudatetaan normeja, joita kukaan ei välttämättä sano ääneen. Arvojärjestys on yksi normeista, joka korostuu elokuvan työryhmässä toimiessa. Jo työryhmän kokoamisvaiheessa on huolehdittava, että ohjaajalla on riittävän vankka tukijoukko ympärillään, jotta hän saa keskittyä ainoastaan työhönsä. Tällainen ei usein päde koulutuotannoissa, sillä ohjaaja on monien ystävä ja pitkäaikainen koulutoveri. Työryhmässä olisi kuitenkin hyvä totutella kaupallisen elokuvatuotannon malliin, joka tulee jokaiselle vastaan työelämässä. (Lukkari 2004, 118 - 119).

KTamk:ssa elokuvia kuvataan joko filmille tai digitaalisesti. Tuotantopäällikön on hyvä tuntea molemmat tuotantotavat ja miten se muuttaa tuotannon etenemistä niin esituotanto-, tuotanto- ja jälkituotantovaiheessa. Filmille kuvaaminen on hitaampaa, materiaali kehittämisen ja värimääritys vievät aikaa. Jos kuvausaikataulusta on tulossa muutakin tiukkaa, ei filmille kuvaaminen ole perusteltua. Rikoksen tiellä elokuvan kohdalla filmille kuvaamista haluttiin juuri sen luoman tunnelman vuoksi. Kohtaukset olivat tumman puhuttelevia, kohtauksia oli vähän ja ne olivat toteutettavissa helposti. Tämän lisäksi tuotantoryhmässä oli muutamia elokuvia tehnyt ohjaaja ja jäseniä, jotka olivat toimineet aiemminkin filmituotannossa.

Näyttelijöitä elokuvaan voidaan hakea useaa reittiä. KTamk:n lyhytelokuvia varten järjestetään joka vuosi *casting*- eli roolitusilaisuus, josta pyritään löytämään sopivia ja mahdollisesti uusia näyttelijöitä. Tämän lisäksi oppilaitokselta löytyy aiempien vuosien tilaisuuksista kerätyt tiedot. Ehdottomasti paras tapa on kuitenkin etsiä soveltuvia näyttelijöitä henkilökohtaisesti. Hyväkin näyttelijä saattaa suostua, mikäli häntä kysytään asiallisesti ja rohkeasti. Näyttelijöitä hankittaessa myös aiemmin solmitut kontaktit ovat ensisijaisen tärkeitä, kerran hankittu luottamus harvoin katoaa. Lyhytelokuvatuotantoja on viime vuosina vaivannut ongelma, sillä uusia näyttelijöitä ei tunnu löytyvän. Näyttelijöitä on etsittävä kauempaa, koska usein samat kasvot pyörivät elokuvissa vuodesta toiseen. Tämän johdosta näyttelijöiden kasvoin tapahtuu pientä kulumista, joka saattaa pidemmällä aikavälillä häiritä katsojia. Tuotantopäällikön ja ohjaajan on hyvä löytää elokuvaan uusia näyttelijöitä tämän välttämiseksi. Ongelmaksi ovat nousseet näyttelijöiden matkoista ja majoituksesta syntyvät kustannukset, sillä heidän ylläpitämisensä ei ole kuvausten aikaan ilmaista.

4.2 Tuotanto

Elokuvan tuotantovaihe käsittää elokuvan kuvaukset, joka oppilaitostuotannoissa on usein kahdesta viiteen päivää. Vaihe ei ole pitkä, mutta tällöin lähes koko työryhmä on mukana tekemässä elokuvaa. Tuotannon alkaessa tuotantopäällikkö voi huokaista, sillä tällöin kaiken pitäisi olla valmiina. Kuvausten aikana hän vastaa siitä, että kaikki asiat menevät toivotulla tavalla. Koska kaikki ei koskaan mene suunnitellusti, hänen tulee myös olla sopeutuvainen muutoksiin ja löytää uusia ratkaisuja nopeasti.

Kuvauspäivinä tuotantopäällikön on hyvä olla paikalla, erityisesti kuvausten aloituspäivänä. Erityisen tärkeässä roolissa hän on kuvauspaikalle saavuttaessa, hän takaa työryhmälle työrauhan olemalla yhteistyötahon yhteyshenkilö. Tuotantopäällikkö on ensimmäisenä ja viimeisenä paikalla, eivätkä työt usein pääty siihen. Tuotantopäällikkö edustaa koko työryhmää ja vastaa viime kädessä kuvauspaikkojen kunnossapidosta, näyttelijöistä ja koko työryhmästä. Hän voi kuitenkin jakaa vastuuta eteenpäin ja näin helpottaa omaa työtaakkaansa. Hyvä tuotantopäällikkö jakaa työtehtäviä ja luottaa ryhmäänsä.

Kuvausten ollessa käynnissä tuotantopäällikön ei tarvitse huolehtia näyttelijöistä. Tällöin näyttelijät ovat ohjaajan vastuulla, mutta tuotantopäällikön tulee varmistaa näyttelijän turvallisuus. Kun näyttelijä vapautuu kuvauksista, ohjaaja luovuttaa näyttelijän joko tuotantopäällikön vastuulle tai sovitusti kuljettajan vietäväksi sovittuun paikkaan. Näyttelijää ei voi jättää tiedottomaksi, mutta hän ei tarvitse kaikkea samaa informaatiota kuin työryhmä. Hänen tulee kuitenkin tuntee olonsa turvalliseksi kuvauksissa, sillä epäluottamus työryhmään näkyy näyttelijän suorituksessa. Tämän takia hänen täytyy luottaa ensisijaisesti ohjaajaan. Koska ohjaaja ei välttämättä ole näyttelijän vapauduttua vielä lopettanut kuvauksia, on hänellä oltava tämän lisäksi luottamus tuotantopäällikköön.

Lyhytelokuvassa saattaa olla useita kuvauspaikkoja, jotka usein oppilaitostuotannoissa hoitaa tuotantopäällikkö. Tällöin tuotantopäällikön tulisi olla useassa paikassa samaan aikaan. Tällaisessa tilanteessa on hyvä ottaa avuksi tuotantoassistentti. Tuotantopäällikkö voi priorisoida asiat tärkeysjärjestykseen ja antaa tuotantoassistentin hoidettavaksi ne, jotka eivät vaadi omaa läsnäoloa. Tuotantopäällikön tulee huolehtia, etteivät opiske-

lijoiden päivät veny liian pitkiksi. Linjauksena oppilaitostuotannoissa pidetään yhdeksää tuntia, joka sisältää ruokatauon lisäksi kasauksen ja purun. On tärkeä pitää kiinni myös yöllisistä lepoajoista, jotta työryhmä toimii täysissä voimissa. Näin ehkäistään onnettomuuksia ja usein kuvataan parempaa jälkeä.

Aikatauluna tuotannoissa toimii *call sheet* eli koko työryhmän yhteinen aikataulu, josta selviää tarkasti päivien kulku. Tuotantopäällikkö vastaa aikatauluista yhdessä apulaisohjaajan kanssa, joka tekee aikataulun annettujen aikarajojen puitteissa. Aikataulussa otetaan huomioon ohjaajan toiveet kohtausten kuvausjärjestyksestä, auringon valo, logistinen kannattavuus ja lepoajat. Tuotantopäällikkö hyväksyy apulaisohjaajan tekemän *call sheetin* ja mahdolliset muutokset käsitellään yhdessä vastaavien tekijöiden kanssa. Mikäli muutokset vaikuttavat oleellisesti myös kuvaajan ja valasijan työhön, on varmistettava, ettei heillä ole mitään teknisiä esteitä. Tuotantopäällikkö on henkilö, jolla on tieto siitä missä mennään. Vaikkei hän koko aikaa kuvauspaikalla olisi, apulaisohjaajan tulisi tiedottaa hänelle, mikäli aikataulu ei pidä. Mikäli tuotantopäällikkö ei tiedä mikä aikataulu on, ei tiedä kukaan.

4.3 Jälkituotanto

Lyhytelokuvien jälkituotantoprosessi on riippuvainen siitä onko elokuva kuvattu filmille vai ei. Mikäli elokuva on ollut filmituotanto, sisältää jälkituotanto filmin kehityksen ja siirron eli digitoinnin. Nämä tehdään usein jälkituotantoon erikoistuneissa yrityksissä Helsingissä. Tällöin mukana ovat usein ohjaaja ja kuvaaja, jotka myös värimäärittelevät elokuvan. Jälkituotantovaiheessa ovat mukana enää usein vain muutamat tuotantoryhmän jäsenet. Leikkaaja tekee yhteistyötä ohjaajan kanssa, sekä toimittaa äänileikkaajalle versioita, jotta tämä voi aloittaa äänileikkaamisen. Tuotantopäällikön ei tarvitse puuttua leikkaajien ja toimintaan mikäli leikkaaja edistyy työssään ja tuotanto valmistuu ajallaan. Tuotantopäällikön on kuitenkin hyvä pyytää väliaikatietoja elokuvan leikkaamisen edistymisestä.

Äänittäjillä saattaa olla jälkituotannon aikaan myös jälkiäänityksiä, joiden järjestämisessä tuotantopäällikkö on ahkerasti mukana. Jälkiäänityksiä tarvitaan usein erilaisten ambienssien eli äänimaailmoiden tai muiden kuvauksissa saamattomien äänien äänittämiseen. Tämän lisäksi äänittäjän tehtäviin kuuluu *foley*- eli tehosteäänien tekeminen. Tuo-

tannosta riippuen äänittäjä ja äänileikkaaja saattavat olla saman henkilö. (Kivi, Pirilä, 2010, 97.) Elokuvat sisältävät lähes poikkeuksetta juuri kyseiseen elokuvaan tehtyä musiikkia. Musiikintekijä saattaa usein olla joku oppilaitoksen ulkopuolinen toimija. Häneen ovat usein yhteydessä sekä ohjaaja että tuotantopäällikkö, joiden kanssa käydään läpi käsikirjoituksellisia ja tunnelmallisia asioita, sekä aikataululliset asiat demoversioiden ja elokuvan valmistumisen osalta. Ohjaaja hoitaa taiteellisen puolen ja tuotantopäällikkö sopimustekniset sekä budjettiin liittyvät asiat. (Kivi, Pirilä, 2010, 101.)

Elokuvan jälkituotannossa tuotantopäällikön vastuulla ovat mainonta ja markkinointi, joka tarkoittaa pääasiassa kuvien, julisteiden ja muun markkinointimateriaalin toimittamista tuotantokoordinaattorille. Elokuvalle järjestettävän ensi-illan järjestelyissä on tuotantopäällikkö, joka vastaa usein sen järjestämisestä ja markkinoinnista. Kaikki KTamk:n lyhytelokuvat 2010 esitettiin keväällä järjestetyssä Elma-gaalassa, jonka järjestelyistä vastasivat tuotantopäälliköt. Lyhytelokuvien levittäminen on usein hyvin marginaalista. Suomessa lyhytelokuvia esitetään pääasiallisesti ainoastaan elokuvafestivaaleilla, Yleisradion ohjelmapaikalla sekä tulevaisuudessa mahdollisesti elokuvateattereissa alkukuvina.

5 OPPILAITOSTUOTANNON RESURSSIT JA RAJOITTEET

5.1 Resurssit

Oppilaitoksissa olevat opiskelijat ovat usein hieman eri taitotasolla ja heillä jokaisella on omat vahvuutensa. Lyhytelokuvatuotannoissa tulisi huomioida jokaisen vuosikurssin kohdalla millaisia resursseja todella löytyy. Näiden resurssien pohjalta tulisi kartoittaa myös rajoitteet joiden puitteissa toimia. Tuotantopäällikön tulee osata myös tehdä päätöksiä, joiden pohjalta resurssit tullaan käytetyksi oikein. (Bertling 2007, 61). Jokainen oppilaitostuotanto eroaa toisistaan ja näin ollen myös tuotannon toteutustapa, kuten myös kunkin elokuvan yksilölliset resurssit ja rajoitteet. KTamk:n Lyhytelokuvissa tuottamani Rikoksen tiellä ja Köydenvetoa olivat monella tapaa eroavaiset. Ohjaajien kokemuspohjat olivat erilaiset, Jussi Hiltuselle Rikoksen tiellä oli jo kolmas KTamk:n tuottama lyhytelokuva monien muiden ohella kun taas Juho Nilivaara ohjasi ensimmäistä elokuvaansa. Tämän lisäksi olimme toimineet Hiltusen kanssa yhdessä jo useissa aiemmissa tuotannoissa.

Rikoksen tiellä – elokuva kuvattiin 16-milliselle filmille ja se sisälsi huomattavasti suurempia teknisiä tarpeita niin lavastuksen kuin lokaatioiden suhteen. Tähän elokuvaan ohjaaja halusi myös ammattilaisnäyttelijän, joka lisäsi kustannuksia ja toi haastetta tuotantopäällikön toimintaan.

Köydenvetoa -elokuvassa ei tällaisia resurssitarpeita ollut, sillä se saatiin kuvattua yhdessä lokaatiossa, sillä saman rakennuksen eksteriööri että interiööri toimivat ja tilat olivat riittävän suuret. Elokuvan interiöörit olisi ollut myös mahdollista kuvata studioolosuhteissa. Tämä ei kuitenkaan ole vielä käytännössä mahdollista oppilaitoksessa, sillä siitä koituu huomattavan suuria kustannuksia.

Aika on rahaa, mutta maltti on valttia. Tuotantopäällikön tulee ottaa huomioon, ettei liikaa liian tiuhaan, vaikka olisi mahdollisuus pitkiin kuvauspäiviin ja rahansäästöön. Koulun tuotannoissa kannattaa miettiä mistä tingitään, sillä työryhmälle ei makseta, mutta kalusto maksaa. Erityisesti talvituotannoissa tulee muistaa asioita, joita kesäisin ei ole. Talvella ulkona työskennellessä ihmisen tulee saada riittävästi energiaa, jotta hän pysyy lämpimänä. Tämän vuoksi työryhmälle ei saa tulla missään tuotannon vaiheessa nälkä, vaan tarjolla pitää olla aina jotakin verensokerin nostattajaa. Nälkäinen työryhmä

johtaa usein ylimääräisiin välikohtauksiin. Hyvät olot kuvauspaikalla eivät tee työryhmän jäsenistä tyytyväisiä. Lähes yhtä tärkeää osaa esittää se, kuinka heidän mahdolliset majoituksensa ja kyydityksensä on hoidettu. (Kivi, Pirilä, 2010. 76 - 77.) Peseytymismahdollisuudet, lämpö ja ajallaan kulkevat autot voivat olla isoja asioita, joita ei edes ajattele. Tuotantopäällikön tulisi muistaa, ettei kaunistelu auta, mikäli totuus kohdataan jälkeinpäin. On siis parempi kertoa rehellisesti mitä on tiedossa, niin kukaan ei odota liikoja ja hänellä on mahdollisuus vetäytyä mikäli olosuhteet eivät miellytä. Säähän tuotantopäällikkökään ei voi vaikuttaa, mutta tuotantoryhmän on hyvä tietää asianmukaisesta varustautumisesta.

Lähtökohtaisesti opiskelijat ovat tekemässä ensimmäisiä lyhytelokuvia, joissa he ovat taiteellisesti vastuullisessa asemassa. Useissa tuotannoissa tämä on ollut havaittavissa alkukangerteluna ja epätietoisuutena. Lyhytelokuvissa opiskelijoilla ovat tukena oppilaitoksen puolelta ohjaavat opettajat, joiden roolina on opastaa opiskelijoita. Opiskelijat ovat eri taitotasolla. Tämä vaikuttavaa tarvittavien ohjeiden määrään. Tällöin opettajien valinnassa tulee painottaa heidän pedagogista pätevyyttään, kuin myös taitoa ohjata toisia henkilöitä.

Tärkein seikka ohjaavan opettajan saralla on oppilailta ansaittu luottamus ja näin ollen myös oppilaiden luottamus omalla osallaan. Opiskelijoiden on kyettävä tukeutumaan ohjaavaan opettajaan, jos tämä ei onnistu ovat he kuin lauma eksyneitä lampaita. Tämän lisäksi opettajan tulee ymmärtää kuinka opiskelija oppii eniten. Opiskelija ei opi sillä, että hän saa vastaukset suoraan vaan oivaltamisen ilo on tärkeintä. Käytännössä opiskelijalle tulisi siis antaa avaimet tekemiseen. Opettajan on ymmärrettävä ensikertalaisen elokuvantekijän, opiskelijan, pelko epäonnistumisesta. Mielestäni tällaisessa oppimislanteessa opiskelijan tekemän työn lyttääminen on pahimpia virheitä. Opiskelijalle tulisi esittää erilaisia malleja, joiden mukaan hänen tulisi toimia ja näiden pohjalta kokea oppimista.

5.2 Rajoitteet

Resurssien lisäksi oppilaitoksissa tulisi tiedostaa myös rajoitteet. Ei ole mahdollista tuottaa muutamaa elokuvaa, mikäli tuotantopuolelle on suuntautuneena vain yksi opiskelija. Lyhytelokuvissa 2010 tuotin viidestä elokuvasta kaksi, kun tätä aiempina lähi-

vuosina on tuotettu kolme lyhytelokuvaa. Koska teostuotannon puolella oli vuonna 2010 huomattavasti vähemmän opiskelijoita, olisi ollut hyvä miettiä resurssit ja rajoitteet tarkoin. Vuonna 2010 toteutetuissa tuotannoissa ongelmaksi ei siis muodostunut raha eikä aika, vaan työryhmän jäsenten vähyys. Työryhmän jäsenten vähyys sen sijaan johti ajan puutteeseen ja tämä näkyi suoraan ennakkovalmisteluissa.

Oppilaitostuotannoissa pääosassa on oppiminen. KTamk:ssa tämä kulminoituu lyhytelokuvatuotantoihin, joista ponnistetaan työharjoittelun muodossa työelämään. Näin fokuksitumisen olisi tullut tapahtua jo ennen elokuvien tekoa ja näin ollen jokaisella olisi lyhytelokuvissa oma roolinsa. Vuonna 2010 kuitenkin jokaiselle kertyi huomattava määrä työtehtäviä, joka johti ylenmääräiseen työtakkaan ja siihen, että osa tehtävistä hoidettiin huomattavan ala-arvoisesti.

Toimivan tuotannon toteuttamiseen ei tarvita rahakasoja eikä taikoja, vaan hyvä yhteishenki. Yksi ihminen ei rakenna tuotantoa, vaan siihen tarvitaan kokonainen ryhmä, eikä kukaan ole korvaamaton. Otan esille triangeli-ryhmän tärkeyden, ryhmädynamiikan ja luottamuksen. Näillä rakennuspalikoilla päästään pitkälle, sillä toimiva ryhmä on usein sama asia kuin toimiva tuotanto.

Työryhmän sisäiset henkilökemiat näyttelevät suurta osaa oppilaitoksen sisäisissä tuotannoissa. Vaikka kaikki työryhmän henkilöt eivät tule vapaa-ajalla toimeen, saattavat he silti olla loistava työpari. Ammattimaisesti elokuvantekoon suhtautuvat elokuvantekijä ei ota huomioon työelämän ulkopuolisia asioita, jos niillä ei ole työn kannalta merkitystä. Tuotantopäällikön tulee kuitenkin ottaa menneisyys huomioon ja tietää mikäli taustalla on epäluottamusta. Jokainen tuotantoryhmän jäsen on yhtä tärkeä ja on ansainnut sekä ohjaajan että tuotantopäällikön luottamuksen. Oppilaitoksen viimeisiä päättötehtäviä tehdessä on mahdollista, että ison ryhmän sisältä löytyy sekä hyviä että huonoja kokemuksia. Ryhmän sisällä täytyy vallita tietynlainen luottamus toisia tekijöitä kohtaan. (Thurlow, 2007. 29 - 31.)

Oppilaitostuotannoissa nousee eittämättä esille ongelma auktoriteetista. Tuotantopäällikkö joutuu johtamaan toisia opiskelijoita, vaikka heidän kaikkien tulisi olla samalla viivalla. Kolmen vuoden opiskelun jälkeen opiskelijat ovat toistensa kavereita. Tämä tuo usein vallankäytöllisiä ongelmia. Kavereita on hankala erottaa vapaa-ajan ja työn-

teon välillä. Bertling (2007, 61) perää tuotantopäälliköltä vallankäyttöä, sillä mikäli päätöksiä ei synny ei tuotanto etene.

Tuotannoissa vallitsee usein hierarkia, joka unohtuu helposti parhaan kaverin kanssa toimiessa. Tuotanto ei ole toimiva, mikäli kaikkia jäseniä kohtaan ei ole luottamusta. Hierarkkisesti tuotantopäällikkö on hankalassa asemassa oppilaitostuotannoissa. Hän on oman tuotantoryhmänsä päällikkö ja samalla vastuussa vastaavalla tuottajalle siitä, miten tuotanto etenee. Mikäli joku opiskelija ei suorita tehtäviään asianmukaisesti, se usein näkyy tuotantopäällikön niskassa. Voiko tuotantopäällikkö kuitenkin erottaa toista opiskelijaa ryhmästä – se toisi eteen monia ongelmia, niin elokuvan valmistumisen kuin ryhmädynamiikankin kannalta.

Lyhytelokuvatuotannot ovat sijoittuneet jo useiden vuosien ajan lumiseen talveen. Tämä rajoittaa elokuvia huomattavasti jo käsikirjoitusvaiheessa. Kuvausten aikana talviset olosuhteet vaikuttavat sekä työryhmän että kaluston toimintaan. Kunnan vaatetus on välttämätöntä talvikuvauksissa, mutta valitettavasti harvalla opiskelijalla on varaa vaatettaan itseään käytännöllisiin mutta lämpimiin varusteisiin. Tämä vaikuttaa työtehokkuuteen, ryhmähenkeen sekä työryhmän yleiseen hyvinvointiin. Joskus sääolosuhteet viivästyttävät kuvauksia, sillä kaluston kohdalla ongelmaksi saattaa muuttua kylmyys, sekä siirtymät ulkoa sisätiloihin. Kameran lämmön pitää tasaantua aina lämpötilan isommissa vaihteluissa. Tällaiset asiat otettiin huomioon muun muassa Köydenvetoa - elokuvaa tehtäessä, aikataulutusta oli hoidettu niin, että kameran lämpötilalla oli aikaa tasaantua samalla kun työryhmä ruokaili. Lämpötilaongelmien lisäksi muun muassa akkujen kesto saattaa olla ongelmana tekniikkapuolella.

5.3 Tuotantoryhmän tarpeet

Työryhmässä kaivataan usein hyvää ja ammattimaista kalustoa. Todellisuudessa kalusto ei tee elokuvasta hyvää. Mikäli opiskelijoilla olisi kalusto hallussa ja se tietotaito mitä ammattilaisilla, olisi kaluston laajempi vuokraaminen varteenotettava vaihtoehto. Harvalla kuitenkin tällaista tietotaitoa on, sillä jo filmikameran käyttäminen vaatii ohjaavan opettajan jatkuvaa läsnäoloa. Toisaalta vuokrakalusto on opiskelijalle tuntematonta ja näin hän oppii usein jotain uutta tuotantojen aikana. Resursseja ei ole kuitenkaan taa- ta kaikille parasta mahdollista kalustoa. Tämä kuitenkin takaa myös pienen kilpailun

oppilaitoksen sisälle ja nostaa pinnalle asioita, joita tulee eri kalustojen käytön kannalta ottaa huomioon. Filmille kuvattaessa tulee esimerkiksi olla hyvin tarkka, sillä filmiä ei ole tuhlettavaksi ja kuvaamisprosessi on huomattavasti hitaampi valojen ym. kannalta.

Oppilaitoksen autot ja omistama kalusto pienentävät huomattavasti elokuvista syntyviä kustannuksia. Tämä tuo kuitenkin uudet ongelmat, sillä lyhytelokuvatuotannot eivät usein ole kaluston ja autojen ainoita käyttäjiä. Näin aikatauluja tulee sovittaa useiden tekijöiden kanssa, eikä sen kunnosta ole aina takuita. Opiskelijoiden tulisi kuitenkin muistaa, ettei elokuvien taso ole riippuvainen kaluston paremmuudesta. Oppilaitoksen omavaraisuus kaluston suhteen on yksi tärkeimmistä asioista tuotantojen aikana. Kalusto on tullut tutuksi kurssien aikana ja näin opiskelija tietää kuinka käyttää sitä. Ensisijaisen tärkeää olisi myös kaluston kunnossapito ja siitä huolehtiminen. Jokainen kadotettu hiekkasäkki on pois seuraavista tuotannoista. Kaluston hukkuminen ja sen huolimaton käyttäminen ovat kiinni opiskelijoiden omasta toiminnasta. Siksi onkin tärkeää, että tuotantopäällikkö pitää huolen kalustolistojen teosta ja siitä että kuvausten lopuksi tarkistetaan kaiken olevan tallella. Valitettavasti useiden opiskelijatuotantojen osalta on päässyt unohtumaan kuinka tärkeää on oppilaitoksen omavaraisuus elokuvauskaluston suhteen. Tuotantopäällikön olisi hyvä teroittaa kanssaopiskelijoiden muistia siitä, että kalustosta tulisi pitää erityisen hyvä huoli. Mielestäni kalustohuollon kurssi ei olisi lainkaan huono kurssi sisällytettäväksi opintosuunnitelmaan.

Viime vuosina suurin osa lyhytelokuvien yhteisestä budjetista menee filmituotantoon, mutta tulevaisuudessa tilanne voi olla eri. Kannattaako filmituotantojen järjestäminen enää, kun filmi alkaa jäädä taka-alalle ja suurin osa ammattilaistuotannoista kuvataan REDone –kameralla. Elokuvia ei kuitenkaan tehdä ainoastaan rahalla, se on vain hyvä väline helpottamaan niiden tekemistä.

Oppilaitostuotannoissa on käytettävissä rajalliset budjetit. Vuonna 2010 jokaisen lyhytelokuvan juoksevien kulujen budjetti oli 300 euroa, joka tarkoitti käytettävissä olevia varoja kuvauspaikkojen, lavastuksen, puvustuksen, maskeerauksen ja cateringin osalta. Myös elokuvan näyttelijöille maksettavat palkkiot kohdistuivat näihin kuluihin. Koululta saatavan rahoituksen lisäksi jokainen elokuva pyrki hankkimaan sponsoreita ja muuta aineellista hyödykettä, joita elokuvan tekoprosessin aikana nähtiin tarpeellisiksi.

Tuotantopäällikön tulee olla hyvin tarkkana siitä mihin rahat menevät. Käytännössä vain tuotantopäälliköllä on oikeus käyttää rahoja. Mikäli työryhmän jäsen haluaa ostaa jotain tarpeistoa, tulee hänen pyytää ostoksiin suostumus tuotantopäälliköltä. Käytäntö on lähes pakollinen, jotta vältetään yllättäviä tilanteita ja budjetin ylittymisiltä. Valittavasti tällaisilla budjeteilla harvoin saa näyttelijöitä houkutelua paikalle, ainakaan pelkällä rahalla. Usein kokeneetkin näyttelijät tulevat oppilaitostuotantoihin hieman edullisemmalla hinnalla, mikäli tekijöistä palaa tekemisen intohimo läpi. Myös aiemmin hankitut kontaktit auttavat pitkälle ja niistä on hyötyä matalanbudjetin elokuvia tehdessä.

Elokvien valinta tuotantoon toimi osittain ammattimaisesti. Jokainen käsikirjoittaja pitsasi, eli myi käsikirjoituksensa raadille, joka päätti tuotettavat elokuvat eli jakoi rahat tuotantoihin. Rikoksen tiellä -elokuva oli vuoden 2010 filmituotanto, eikä se valmistunut 300 eurolla. Elokuvaan haettiin myös ulkopuolista rahoitusta, joka kuitenkin vetäytyi viime hetkillä. Tekemisemme kannalta tämä oli suuri pettymys, eikä ohjaaja Hiltunen saanut näin toteutettua kaikkia visioitaan.

Saimme myös rahoitusta Rovaniemen kaupungin taholta, muttemme voineet käyttää tätä hyväksi, koska kyseessä oli KTamk:n, eli oppilaitoksen tuottama elokuva. Mikäli olisimme toteuttaneet elokuvan vapaa-ajallamme, tämä olisi ollut mahdollista. Myöskään aiemmin mainitut kansalliset elokuvia rahoittavat tahot eivät voi tai halua rahoittaa oppilaitoselokuvia. Elokvian esituotannon aikana törmäsimme siis useisiin seikkoihin, jotka hankaloittivat lyhytelokvian lisärahoittamista. Meillä oli kerättyä lähes 4000e edestä rahoitusta, jotka kuitenkin kaatuivat katteettomina lupauksina tai lainopillisesti.

Toisena ääripäänä voi pitää Nilivaaran ohjaama Köyden vetoa -elokuva, joka valmistui alle 300 euron budjetilla. Olen käsikirjoittanut elokvian itse ja ottanut tämän huomioon jo kirjoittaessani elokvua. Tiesin elokvian syntyvät yhdessä lokaatiossa, ilman suuria kalustollisia tai teknisiä lisätarpeita. Myös kahdelle näyttelijälle kirjoitettu käsikirjoitus karsii kuluja huomattavasti. Kaikki nämä seikat huomioon ottaen elokvasta tuli hyvin edullinen ja budjetin asettamiin raameihin sopiva. Elokvian kirjoittaminen ei kuitenkaan yleensä katso käytettävissä olevia rahavaroja. On pikemminkin sääntö kuin poikkeus, että tuottaja ehdottaa elokvasta karsittavan liian suuria kustannuksia aiheuttavia kohtauksia ja pyytää niihin muutoksia.

6 POHDINTA

Tuotantopäällikön rooli oppilaitostuotannoissa on erittäin aktiivinen. Mikäli tuotantopäällikkö vain tyytyy odottamaan, hän ei saavuta mitään. Passiivisuus ei vie tuotantoa riittävän nopealla aikataululla eteenpäin, vaan jumittaa sen lähtökuoppiinsa. Tuotantopäällikön tulee jopa hieman innostua siitä, mitä ollaan lähdössä tekemään, mutta muistaa myös hoitaa asiat kunnialla loppuun asti. Taitava tuotantopäällikkö voi olla itsestään ylpeä, mikäli hän huomaa elokuvan valmistuttua, että siitä syntyi jotakin suurempaa, mitä esituotantovaiheessa on uskallettu toivoa. Usein työlle on annettu huomaamatta koko sydän, ja ymmärrys siitä, mitä on tehty, syntyy vasta jälkikäteen. Tuotantopäällikön on vaikea katsoa kesken matkan taakse päin, sillä projekti etenee koko ajan ja katse on tämän johdosta usein eteenpäin.

Järjestelmällisyys ja huolellisuus asioissa on hyvä pitää aina mukana. Tapaamisia, sovitut puhelinsoittoja tai viimeisiä eräpäiviä ei ole varaa unohtaa, sillä ne saattavat olla viimeisiä mahdollisuuksia. Joskus yhden paperin palauttaminen toimistoon voi olla iso asia, mikäli kyseessä on esimerkiksi avustushakemus. Tällöin on tärkeää olla ajoissa ja varma siitä, että työt tulevat ajallaan tehdyiksi. Kiire ei koskaan ratkaise tuotantopäällikön ongelmia, on oltava aina valmis jakamaan omia tehtäviään ja luottaa toisiin. Ammattimaisella tuotantopäälliköllä ei ole koskaan kiire, mutta aina jotakin tekemistä.

Yhtenä oppilaitoksen heikkoutena on oppilaitoksen alempien, ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijoiden mahdollisuudet osallistua lyhytelokuvatuotantoihin. Tällöin ei ole ollut mahdollisuutta päästä kolmannen vuosikurssin tuottamiin elokuvien avustaviin tehtäviin omilta kursseilta. Mahdollisuus on evätty myös niiltä, joille suuntautuminen oli selvää ja aiempaa kokemustakin oli. Opiskelijoiden oma motivoituneisuus ja halu tehdä elokuvia tulee ottaa oppilaitoksessa huomioon jo aiemmin opinnoissa; se on ainoa keino innostaa tekijöitä ja kohottaa oppimisen tasoa. Kolmantena vuonna lyhytelokuvatuotannoissa on vieläkin teostuotannon opiskelijoita, jotka ovat mukana ensimmäisessä koulun tuotannossa. Näiden valmistuvien elokuvien jälkeen he jatkavat työharjoitteluun ja kohti työelämää. Se vaatii monenlaisia valmistelevia kokemuksia, niin hyviä kuin huonojakin, joita on hyvä saada jo opiskeluaikana. Kolme päällekkäistä lyhytelokuvatuotantoa on yhdelle opiskelijalle liian suuri taakka harteilla, jos hänellä on jokaisessa eri rooli. Tämä ei kehitä opiskelijaa siinä määrin kuin pitkin vuotta jatkuva oppiminen. Vaikkei oppilaitosteoksia olekaan mahdollista verrata ammattilaistuotantoi-

hin, pyritään niissä mukailemaan ammattilaismaailman tuotantotapoja ja -malleja. Opiskelijoiden suuntautuminen ajoissa ja tätä mukaillen tarkempi fokusoituminen omiin vahvuuksiin ja tekemiseen luo elokuva-alalle valmiimpia tekijöitä.

Media-ala on ylikoulutettu, joten taidoillaan erottumattomat eivät alalla pärjää. Taistelu työpaikoista on tiukkaa ja oppilaitoksen tulisi valmistaa opiskelijansa siihen luomalla kilpailuasetelman jo ensihetkestä. Mikäli SES ja Yleisradio tekevät päätöksen korkeakoulujen elokuvatuotantojen rahoittamisesta, tulee oppilaitoksilta löytyä kunnianhimoa, jotta tuotannot saadaan sisälle. Ulkopuolelta tuleva rahoitus olisi askeleen lähempänä ammattimaista tuotantoa, joka loisi tuotannoille lisää resursseja. Tämä tarjoaisi opiskelijoille laajempia mahdollisuuksia elokuvien toteuttamiseen. Elokuvien teossa ratkaisevat raha ja näkyvyys. Ansaituilla esityspaikoilla saadaan näkyvyyttä, joka usein tuo lisäresursseja, jolloin päädymme jälleen alkupisteeseen ja lyhytelokuvatuotannot kehittyisivät vuosien kuluessa. Opiskelijoille esiteltävät tavoitteet kasvattavat tekemisen nälkää ja ajavat heitä kunnianhimoiseen toimintaan, mikäli he näkevät mahdollisuuksia ja valoa tunnelin päässä. Koulussa opitut toimintatavat vievät eteenpäin työelämässä. Oppilaitoksen tehtävänä on pyrkiä tuottamaan mahdollisimman hyviä lyhytelokuvia, joista yleisö nauttii.

LÄHTEET

Aineistolähteet:

Köydenveltoa 2010. Elokuva. Ohjaus: Juho Nilivaara. Tuotanto: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, Tornio.

Rikoksen tiellä 2010. Elokuva. Ohjaus: Jussi Hiltunen. Tuotanto: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, Tornio.

Teorialähteet:

Airaksinen, Tiina & Vilkka, Hanna, 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Bertling Sirpa & Rantala, Teija & Saksala, Elina, 2007. Tuottajan työ. Edita Prima Oy, Helsinki.

Clevé, Bastian, 2006. Film Production Management. Elsevier Inc., Burlington, MA.

Hyttiä, Riina, 2004. Ennen kuin kamera käy. Taideteollinen korkeakoulu, Helsinki.

Kindem, Gorham & Musburger, Robert B, 2009. Introduction to Media Production. Elsevier Inc., Oxford UK.

Kivi, Erkki & Pirilä, Kari, 2010. Teos. LIKE Kustannus, Helsinki.

Lukkari, Ulla, 2004. Digitaalisen sisältötuotantoprojektin hallinta. IT Press, Helsinki.

Nemy, Philip, 1999. Get a reel job. Angel's Touch Productions, Woodland Hills, CA.

Neumann, Per, 2002. The Fine Art of Co-producing. Media Business School, Madrid.

Nummelin, Juri, 2005. Valkoinen hehku. Kirjakas Ky, Tampere.

Thurlow, Clifford, 2007. Making Short Films. Berg, Oxford, UK.

Muut lähteet:

Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus, 2010. Toimintakertomus 2008-2009. Luettu ja tulostettu 18.10.2010.

<http://www.kopiosto.fi/avek/avekin_toiminta/fi_FI/toimintakertomus/_files/82479226358137006/default/AVEK_Toimintakertomus%202008_2009.pdf>.

Digivideo-wiki, 2008. Tuottaja. Luettu ja tulostettu 04.10.2010. <<http://www.dv.fi/wiki/index.php/Tuottaja>>.

East Finland Film Commission, 2010. Elokuvatuotantojen rahoitus Suomessa. Luettu ja tulostettu 18.10.2010. <http://www.ffc.fi/tuotantopalvelut_elokuvatuoanto.htm>.

Filmikamari, 2007. Elokuvatuottajien julkilausuma 3.9.2007. Luettu ja tulostettu 18.10.2010. <http://www.filmikamari.fi/page.php?id=5&news_id=306>.

Huttunen, Jetta, 2010. Mediatuotantoa marginaalissa – harrastajaelokuvantekijät uutta tuotantokulttuuria luomassa. SES info 3/2010. Luettu ja tulostettu 20.10.2010. <<http://www.ses.fi/dokumentit/SESinfo%203-10.pdf>>.

Laki elokuvataiteen edistämisestä 21.1.2000/28.

Selin, Markus, 2008. Tuottajan sana - käsi sydämellä. Luettu ja tulostettu 28.12.2008. <http://www.solarfilms.com/elokuvat/kaikki/mannerheim/fi_FI/tuottajansana/>.

Suomen Elokuvasäätiö, 2010. Suomen Elokuvasäätiön toimintakertomus 2009. Luettu ja tulostettu 20.10.2010. <www.ses.fi/dokumentit/Toimintakertomus%202009.pdf>.

Suomen Elokuvatyöntekijöiden liitto, 2010. Tuotantopäällikön toimenkuva. Luettu ja tulostettu 27.9.2010. <<http://www.teme.fi/set/ammattikuvat/tuotanto2.htm>>